

EL BARRI DE POBLE-SEC DURANT LA CRISI SANITÀRIA DE LA COVID-19

INFORME DIAGNÒSTIC
Setembre 2020

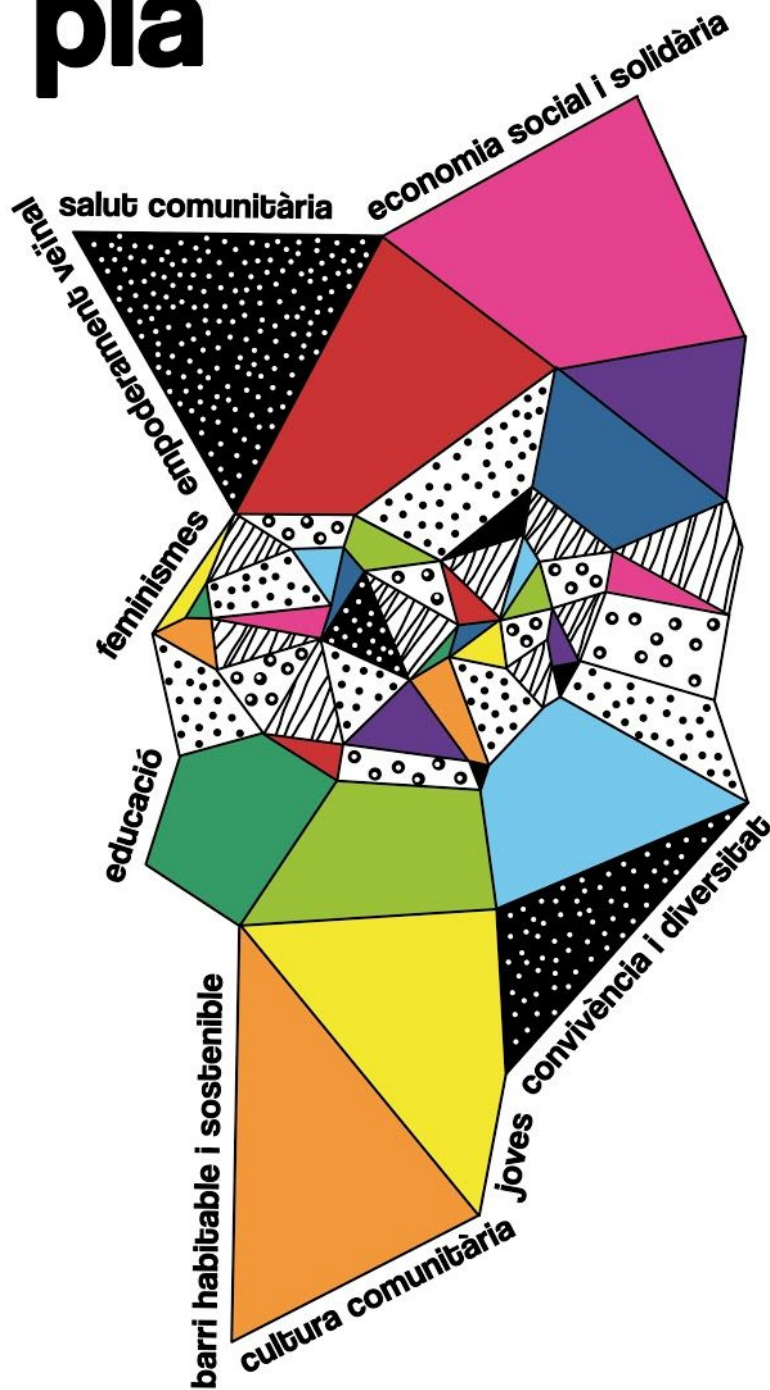
Amb el suport de:

Competeixes o Cooperes?

al Poble-sec tenim un pla

ÍNDIX

1. Introducció i justificació de la diagnosi	3
2. Continuïtat dels projectes i comissions del Pla Comunitari	4- 6
3. Necessitats detectades durant la crisi de la Covid-19	7- 8
4. Noves Iniciatives com a resposta a necessitats sorgides	8- 12
5. Estat actual del barri	13- 15
6. Conclusions, estratègies i problematització de les noves realitats	15- 17

1. Introducció i justificació de la diagnosi

Aquesta diagnosi ha estat realitzada pel Pla de Desenvolupament Comunitari (PDC) del Poble-sec, gestionat per l'associació Cooperasec. Degut a la situació actual de crisi sanitària, considerem del tot necessari fer una redefinició d'algunes de les accions plantejades al projecte presentat a la subvenció bianual. Malgrat això, els objectius descrits al projecte inicial continuaran sent els mateixos, ja que es refereixen als àmbits i col·lectius que considerem més prioritaris. L'objectiu doncs, és adaptar al màxim les nostres línies de treball i accions comunitàries a les necessitats detectades, així com poder establir sinergies i col·laboracions amb les entitats, serveis i col·lectius que estan donant resposta a les problemàtiques actuals de la ciutadania.

La diagnosi s'ha realitzat durant els mesos de juliol i agost de 2020 a partir d'una sèrie d'entrevistes a diferents agents clau del barri per tal de tenir una visió global de la situació i els canvis generats arran de la crisi sanitària que estem patint.

Més concretament, per a la realització d'aquest informe, s'han entrevistat a 15 persones dels següents 11 col·lectius, entitats o serveis del barri: Serveis Socials, CAP Les Hortes, educadors de carrer, Agència de Salut Pública de Barcelona, Projecte "Xibarrí", Xarxa de Suport Mutu del Poble-Sec, Comitè Revolucionari d'Aliments, projectes Baixem al Carrer i Acompanyament a la Gent Gran (Coordinadora d'Entitats), Bona Voluntat en Acció i Associació d'Hondurenys.

D'altra banda, s'ha fet una valoració de l'estat actual de les comissions i projectes del PDC de la mà de les persones membres d'aquests espais, analitzant la seva continuïtat i les temàtiques treballades des de les comissions i projectes que s'han mantingut actives.

La finalitat última d'aquesta diagnosi és poder incorporar als espais de treball participatius del PDC les noves propostes i col·lectius que han estat impulsors d'acció comunitària al barri, fent front a les situacions d'emergència que s'han donat arran de del confinament, alhora que visibilitzar les dinàmiques de treball que han sorgit per part d'entitats, serveis i col·lectius per donar resposta a les noves necessitats. En aquest sentit, a l'apartat de conclusions, fem una síntesi de propostes d'acció que considerem important incorporar al pla de treball del PDC per enfortir la feina que s'està portant a terme al Poble-sec.

2. Continuitat dels projectes i comissions del PDC

A continuació presentem les comissions del Pla i projectes que han seguit actives durant aquests mesos i els temes que s'han treballat.

Comissió sociolaboral:

Continuïtat: S'ha seguit convocant durant els mesos d'aturada del Pla i d'estat d'alarma.

Dinamització: Dinamitzada i convocada per Districte.

Participants: Més que cures, Cooperasec, Districte, Barcelona Activa, Centre de Serveis socials, Bona Voluntat, PIJ, Càritas, Reagrupament familiar, La Formiga

Aspectes que s'han treballat: a) Repàs de participants actuals en la comissió i valoració de si falta algun servei i de com convidar-lo a participar; b) Actualització de membres de la llista de correu de sociolaboral per fer difusió per compartir recursos, convocatòries, i informacions diverses d'interès compartit.; c) Repàs de les intervencions realitzades en l'àmbit sociolaboral per part de serveis i entitats, tant en l'etapa de confinament com en la de posada en marxa de nou els serveis de forma presencial o semipresencial; d) Repàs i actualització de serveis de cada barri integrats en el Mapa de Recursos Sociolaborals.

Comissió jove:

Continuïtat: No s'ha convocat durant els mesos d'aturada del Pla.

Des de Districte s'ha fet seguiments dels serveis i entitats juvenils que han estat actives durant 'estat d'alarma i el desconfinament: a) PIJ: activitats virtuals per a joves durant l'Estat d'Alarma; b) 12@16: activitats virtuals per a joves durant l'Estat d'Alarma. Juny-Juliol casal presencial a l'exterior; c) Nexes: Ha rebut una subvenció pel projecte de fotografia que s'havia compartit amb la comissió jove; d) APC's: seguiment telemàtic dels i les joves i adaptació de les activitats presencials telemàticament.

Comissió salut:

Continuïtat: Fins a l'estat d'alarma s'ha estat convocant. Durant l'estat d'alarma la comissió va deixar de reunir-se. Per dos motius: la impossibilitat de poder fer-ho a l'estar donant gran part dels seus integrants, respostes a la pandèmia i per la inexistència en aquest moment de Pla Comunitari. Malgrat això, al Maig una representació de la comissió de salut va reunir-se per posar en comú necessitats detectades i valorar quina resposta es podia donar des de la taula.

Dinamització: Districte

Participants: CAP les Hortes, Serveis Socials, Psicòlegs sense Fronteres, EAP Poble-Sec, Agència de Salut Pública de Barcelona, Districte.

Aspectes que s'han treballat: Abans de l'Estat d'alarma, s'ha continuat amb el Projecte "A Poble-Sec ens cuidem!" i durant el desconfinament s'han posat en comú les necessitats detectades arran de la crisi sanitària i s'ha fet valoració de quines respostes es poden donar conjuntament a aquestes necessitats des de la comissió.

Taula d'educació i infància

Continuïtat: S'ha seguit convocant durant els mesos d'aturada del Pla, i fins a la declaració d'estat d'alarma, quan ha quedat aturada.

Dinamització: ASPB

Participants: Escola Poble-Sec, Escola Tres Pins, escola el Bosc, Escola ASPACE, Escola Jacint Verdaguer, Escola Sant Francesc Xavier, Escola Anna Ravell, ASPB, Districte.

Aspectes que s'han treballat: Abans de l'estat d'alarma, s'ha treballat en el marc del Projecte "A Poble Sec ens cuidem!" les Cures i la seva visibilització com a una línia de treballar la salut a les escoles.

Taula de cultura comunitària:

Tot i que no s'ha estat convocant com a Taula, algunes de les entitats i col·lectius que hi participen s'han coordinat per organitzar una programació cultural amb un enfocament comunitari de cara a la Festa Major del barri 2020. Malgrat que la Festa Major finalment no es va poder celebrar, s'ha creat un grup de col·lectius i entitats culturals amb molt potencial de cara a futures accions en relació amb la cultura comunitària. Hi han participat: La Raposa, Castellers, Ateneu Cooperatiu la Base, Cooperasec, Nook, la Tinta, El Solar de la Puri, Assemblea de Músics del Poble-Sec i Poble-Sec Feminista.

Projecte "A Poble Sec ens cuidem!":

Continuïtat: S'ha seguit realitzant durant els mesos d'aturada del Pla i ha quedat aturat durant L'Estat d'alarma i fins al setembre.

Dinamització: ASPB

Participants: Escola Poble-Sec, Escola Tres Pins, escola el Bosc, Escola ASPACE, Escola Jacint Verdaguer, Escola Sant Francesc Xavier, Escola Anna Ravell, ASPB, Més que Cures, CAP Les Hortes, Acompanyament a la Gent gran (Coordinadora), Serveis Socials.

Aspectes que s'han treballat: S'han realitzat tallers a les escoles per visibilitzar el valor de les cures a diferents etapes de la vida. Els tallers han estat realitzats per diferents membres de la comissió salut, l'ASPB, el Cap les Hortes i el projecte d'Acompanyament a la gent Gran i s'han abordat les cures des de diferents necessitats al llarg de la vida.

La trobada interescolar prevista al Maig de 2020 per compartir el procés i tallers realitzats a cada escola es va haver d'anul·lar. Malgrat això, al juny les escoles van mostrar interès a poder fer-la el curs vinent si la situació sanitària ho permet.

Projecte Ràdioactius:

Continuïtat: ha continuat actiu durant els mesos d'aturada del Pla. S'ha constituït com a una entitat pròpia i ha tingut subvenció de l'Ajuntament per realitzar programes comunitaris amb perspectiva intercultural.

Dinamització: Autogestionat i amb la participació d'una de les tècniques del PDC.

Participants: actualment el grup motor està constituït per unes 14 persones.

Aspectes que s'han treballat: s'han realitzat diversos programes, tres durant els mesos de confinament donant a conèixer iniciatives del barri i aportant informacions útils per al veïnat relacionades amb la situació de crisi sanitària.

Projecte Caminantes:

Continuïtat: S'ha seguit convocant durant els mesos d'aturada del Pla i s'han fet reunions en línia puntualment durant L'Estat d'alarma.

Dinamització: Associació Alia

Participants: 15 dones veïnes del barri, Associació Alia, Biblioteca Poble-Sec, Arpilleres de Sant Roc, Fundació Ateneu de Sant Roc, Més que Cures, llibreria la Raposa.

Aspectes que s'han treballat: Abans de l'Estat d'alarma s'ha continuat amb les sessions presencials i s'ha realitzat diverses accions comunitàries amb altres entitats i col·lectius. Algunes accions comunitàries que estaven previstes per l'abril es van anul·lar.

Durant el confinament i desconfinament s'han fet trobades virtuals puntualment per fer seguiment del grup, sobretot emocionalment i seguiment telefònic amb les dones grans que per manca d'eines digitals no s'han pogut connectar a les reunions virtuals. A l'aixecar-se l'estat d'alarma, s'ha fet una trobada presencial més enfocada a compartir estats d'ànim.

3. Necessitats detectades durant la crisi de la Covid-19 per part de les entitats, serveis i col·lectius del barri

La taula resum que es presenta a continuació és el resultat de la sistematització de les dades recollides a partir de les entrevistes realitzades. Es presenten les necessitats detectades per part dels serveis, col·lectius i entitats entrevistades, en relació amb els respectius col·lectius de ciutadania.

Taula 1. Necessitats detectades en relació amb els col·lectius

Col·lectiu	Necessitats detectades
Població en general	<p>Pèrdua de llocs de feina i precarietat econòmica i laboral.</p> <p>Increment pobresa alimentària.</p> <p>Increment inseguretat residencial.</p> <p>Increment pobresa energètica.</p> <p>Manca de capacitació tecnològica.</p> <p>Augment de la demanda d'atenció psicoterapèutica.</p>
Gent gran	<p>Agreujament de problemes emocionals donada la situació d'aïllament social.</p> <p>Acompanyament en el dol.</p> <p>Acompanyament a serveis, farmàcia o altres gestions presencials.</p>
Infants i joves	<p>Accés a internet de les famílies per poder seguir el curs escolar (70 famílies detectades).</p> <p>Acompanyament emocional als infants i les seves famílies.</p> <p>Manca de material escolar i dispositius informàtics per a seguir les classes en línia.</p> <p>Acompanyament al reforç escolar.</p> <p>Espais d'oci educatiu.</p> <p>Espais per fer xarxa amb altres infants i les seves famílies.</p> <p>Augment de l'aïllament i dependència de les noves tecnologies.</p> <p>Assessorament laboral per a joves</p>
Dones	<p>Augment de les agressions masclistes a les llars.</p> <p>Sobrecàrrega emocional i laboral per assumir la major part de les tasques de cura.</p> <p>Dificultat per a la conciliació familiar.</p> <p>Assessorament i acompanyament en la recerca de feina.</p> <p>Por i inseguretat als carrers.</p> <p>Acompanyament emocional a les cuidadores professionalitzades i familiars cuidadores.</p>
Persones migrants	<p>Necessitats formatives de llengua castellana i catalana.</p> <p>Assessorament i acompanyament en la recerca de feina.</p>

	<p>Precarietat de l'habitatge. Famílies convivint en un mateix espai dificulta el confinament en cas de positiu en COVID.</p> <p>Ampliar xarxa social i espais i entitats de referència al barri de famílies nouvingudes.</p> <p>Necessitat d'acompanyament en el procés de regularització.</p> <p>Desinformació per barreres idiomàtiques pel que fa a l'inici del curs escolar o altres qüestions protocol·làries derivades de la situació de Covid-19.</p>
--	---

4. Noves Iniciatives com a resposta a necessitats sorgides de la crisi de la Covid-19

La situació d'emergència provocada per la crisi sanitària i el període de confinament ha provocat l'autoorganització veïnal per donar suport especialment als col·lectius amb major vulnerabilitat.

En aquest context sorgeixen iniciatives com:

1. La **Xarxa de suport mutu (XSM)** neix com un grup de Telegram impulsat per cinc persones amb l'objectiu de fomentar el suport entre el veïnat i sobretot, ajudar en les gestions diàries a les persones que per diferents motius no podien sortir durant el confinament.

Aquesta xarxa ha mobilitzat al voltant de 500 veïns i veïnes voluntàries per donar suport a col·lectius de risc, principalment a gent gran o persones amb situació d'aïllament per fer compres, atenció a mascotes, gestions o acompanyaments. Posteriorment, es van detectar altres necessitats com famílies sense accés a internet (campanya Comparteix el teu wifi) o manca de material i dispositius informàtics d'algunes famílies per tal que els infants i joves poguessin fer les classes en línia.

Actualment dins el marc de la XSM s'han generat nous projectes com “**Xibarri**” que té com a objectiu donar resposta a la manca d'espais d'oci educatiu i esbarjo per a infants del barri que no han pogut accedir a casals d'estiu, o el “**Punt de suport informàtic**” per fer formació i assessorament tecnològic a persones que ho necessitin.

Tot i que existeix un grup motor, els projectes tenen total autonomia i es basen en la pedagogia del suport mutu, intentant fugir al màxim de l'assistencialisme i creant xarxa amb altres entitats i espais del barri (Solar de la Puri, Raons Públiques, CREC, Biblioteca, Cooperasec, La Botànica, l'Hort de la Fontrobada, etc).

S'han generat xarxes de treball entre entitats i serveis d'una manera molt espontània per donar resposta a les necessitats de les famílies i a la manca de mitjans de

l'administració. Així, per exemple, s'ha coordinat la XSM amb serveis socials, els CAPs i les Escoles per poder arribar a les famílies i persones amb més necessitats.

2. El **Comitè revolucionari d'aliments (CRA)** sorgeix davant la urgència de moltes famílies del barri de cobrir les necessitats d'alimentació bàsiques.

L'origen immediat del CRA és la Xarxa d'Aliments del Poble-sec, estructura popular nascuda del Sindicat de Barri del Poble-sec, creada per donar resposta a una altra necessitat bàsica més enllà de l'àmbit de l'habitatge (problemàtica principal entorn de la qual gira el Sindicat), l'alimentació.

Des del començament, el CRA funciona amb una filosofia que rebutja tot assistencialisme i caritat, potenciant la participació, l'ajuda mútua i la pràctica de compartir. L'objectiu principal del CRA és proporcionar setmanalment una cistella d'aliments de producte sec i fresc a les famílies que manifesten no tenir recursos, així com promocionar la participació d'aquestes.

Actualment, s'està repartint aliments a unes 550 persones i la demanda continua augmentant a causa de la crisi econòmica provocada per la crisi sanitària, pel que la infraestructura necessària per fer sostenible el projecte i cobrir les necessitats és cada vegada major (local, cambres frigorífiques, prestatges per a emmagatzemar, taules de manipulació d'aliments i mobiliari en general).

3. La Coordinadora d'Entitats del Poble-sec ha posat en marxa dues campanyes solidàries d'urgència, amb el lema "Fem barri, Fem pinya!".

Ha consistit en enfortir la **Xarxa entre la Coordinadora, la Parròquia de Santa Madrona, La Parròquia de Lurdes i Castellers del Poble-sec** per tal de respondre de forma conjunta a l'augment de demanda d'aliments per part de les famílies del barri. A més, a la campanya s'ha sumat diversos comerços del barri.

Tot i que s'han centrat els esforços en els aliments, també s'ha recollit material escolar i productes d'higiene personal i per la neteja de la llar. Les donacions de particulars i d'empreses, les ha centralitzat la Coordinadora d'Entitats, en col·laboració amb les altres entitats, amb la campanya "El Poble-sec amb Bona Voluntat" i essent Bona Voluntat en Acció receptora d'aquestes donacions per poder arribar a més famílies.

Bona Voluntat en Acció, que ja abans de la crisi sanitària repartia lots d'aliments a famílies en situació de pobresa alimentària, ha duplicat el nombre de famílies a les quals atén i han hagut d'aturar altres activitats que realitzaven per centrar esforços en l'alimentació. Amb aquest augment de persones ateses, han augmentat també les persones voluntàries essent gairebé 50. A més, han repartit 150 àpats diaris de *The World Central Kitchen*, gestionat pel Banc d'Aliments, entregats a les famílies

cada migdia de dilluns a diumenge, a part dels lots setmanals de necessitats bàsiques.

4. Altres espais de participació i coordinació que s'han mantingut o creat durant la crisi de la Covid-19:
 - *Taula d'Entitats i serveis de la Gent Gran*: Convocada i dinamitzada per la Coordinadora d'Entitats, s'ha fet una reunió telemàtica entre les diferents entitats i serveis de Gent Gran del barri per compartir informacions i recursos.
 - *Taula Social*: Convocada i dinamitzada pel Regidor del Districte, on han participat diferents entitats i serveis del barri per compartir necessitats, informacions i recursos pel que fa al barri.
 - *Taula de Salut mental del Districte de Sants- Montjuïc*
 - *Comissió Social*: en el marc de les Escoles de Primària i Instituts de Secundària, hi participen les direccions dels centres Serveis Socials, i EAP per fer seguiment de casos individuals d'infants en situacions de vulnerabilitat. Funciona des de fa anys però ha esdevingut un espai important de coordinació durant la crisi sanitària.
 - *Taula d'espai Públic*: convocada per regidoria, i amb el suport de Raons Públiques per definir carrers i espais d'ús per facilitar la mobilitat de veïns i veïnes i evitar aglomeracions a les vies públiques.
 - Grup de suport entre veïns i veïnes del carrer Hortes davant situacions d'inseguretat i violència al carrer.

Taula 2. Resum d'iniciatives i projectes que responen a les necessitats detectades

Necessitats detectades	Iniciativa/ Projecte	Entitat/ Servei/ Col·lectiu
Pobresa alimentària	Comitè Revolucionari d'Aliments	Sindicat de Barri
	Campanya de recollida d'aliments i repartiment de lots d'aliments.	Bona Voluntat en Acció, Coordinadora d'Entitats, Parròquies, castellers i comerços
	Àpats a domicili	Serveis Socials The World Central Kitchen (Banc dels Aliments)
	Menjador social Paral·lel	Ajuntament Barcelona
	Repartiment àpats persones sense llar i Famílies Hondurenys	Associació Hondurenys
Emergència d'habitatge	Campanya Vaga de lloguers Assessoria col·lectiva	Sindicat de Llogaters i Sindicat de Barri
Necessitats de la Infància	Oci educatiu	Xibarrí Espai Infància Centre Obert Pere Tarrés
	Recollida de material informàtic	Xarxa de Suport mutu, coordinat amb Escoles
	Recollida de material escolar	Coordinadora d'Entitats Xarxa de Suport Mutu Serveis Socials
	Reforç escolar	Bona Voluntat en Acció
Salut Comunitària	Càpsules d'acompanyament i suport emocional a infants	ASPB
	Acompanyament telefònic a la gent gran en situació de soledat	Coordinadora (projectes Acompanyament a la gent gran i Baixem al Carrer) Serveis Socials
	Ampliació i enfortiment dels espais de cura comunitària (Caminantes, Racó de les Cures)	PDC Més que Cures
	Acompanyament emocional a persones cuidadores	Més que cures
	Suport i acompanyament emocional	Psicòlegs Sense Fronteres

Necessitats sociolaborals	<p>Reforç del taller laboral de recerca de feina</p> <p>Aliança de restauradors del barri sense terrassa per poder fer una Fira de la restauració i visibilitzar-se</p>	<p>Bona Voluntat en Acció</p> <p>Associació de Comerciants</p>
Cultura comunitària	<p>Creació de l'Assemblea de Músics del Poble-sec</p> <p>Plataforma d'entitats per la Festa Major</p>	<p>Assemblea de Músics del Poble-sec</p> <p>La Base, Assemblea de Músics, Castellers, Cooperasec, la Raposa, el Solar de la Puri, la Tinta, Nook, Poble Sec Feminista.</p>
Necessitats dels i les Joves	<p>Espais d'oci educatiu i esportiu.</p> <p>Acompanyament en la recerca de feina</p> <p>Acompanyament en preinscripcions en línia Formació no obligatòria</p>	<p>APCs i Espai12@16</p> <p>PIJ APCs</p> <p>PIJ APCs</p>
Necessitats de la Gent Gran	<p>Acompanyament en la soledat i seguiment telefònic</p>	<p>Coordinadora d'Entitats Serveis Socials (Radars)</p> <p>Projecte Caminantes Vincles</p>
Gestió de les inseguretats i violències als carrers	<p>Suport mutu i gestió de les pors del veïnat del Carrer hortès</p>	<p>Grup de suport de veïns i veïnes de carrer Hortès</p>

5. Estat actual del barri

La crisi sanitària de la Covid-19, a més de tenir uns efectes sobre la salut de la població i el sistema sanitari ha tingut conseqüències econòmiques i socials que es preveuen que s'allarguin en el temps, afectant especialment a persones i col·lectius en una situació de major vulnerabilitat.

Al barri del Poble-Sec s'ha produït un **increment de la precarietat econòmica** de moltes famílies i com a conseqüència un increment de la pobresa alimentària, cal destacar que **s'ha duplicat el nombre de famílies que fan demanda d'aliments**. També ha incrementat la inseguretat residencial i la **pobresa energètica**, deixant en situació de **risc de desnonament** a moltes famílies per impagament i deutes. Segons dades de Serveis Socials del Poble-sec, entre els mesos de març i juliol, s'ha registrat un augment del 40% en la demanda d'ajuts econòmics, sobretot pel que fa a l'alimentació i l'habitatge. Aquest augment ha estat acompanyat per un increment de primeres atencions a Serveis Socials.

S'ha detectat també un increment de la **percepció d'inseguretat** del veïnat per un augment de violències viscudes als carrers com robatoris amb força, venda de droga i agressions masclistes i sexistes. Aquesta percepció d'inseguretat ha generat por especialment en el col·lectiu de dones i noies joves, alhora que ha comportat la **radicalització d'alguns discursos** racistes, homòfobs i classistes.

A aquests aspectes que afecten de forma general a la població, se sumen d'altres que afecten col·lectius concrets:

- Pel que fa a la **gent gran**, s'ha detectat aïllament social i sentiment de por, a més, un deteriorament cognitiu arran del tancament de serveis i espais de participació per a la gent gran.
- En el cas del col·lectiu de **joves**, s'ha detectat també un aïllament important, sentiment de por, augment de l'ús de noves tecnologies i, en molts casos, un estat anímic depressiu. Tot i aquest augment d'ús de les noves tecnologies, s'ha detectat una manca de vinculació als serveis si no és de forma presencial, això ha comportat una dificultat afegida a l'hora de fer seguiment telemàtic.
- Tant amb **joves** com amb **infants**, s'han detectat dificultats entre les famílies per poder garantir el seguiment telemàtic del curs escolar per no tenir accés a Internet o per manca de material informàtic i/o escolar. També s'han detectat situacions d'infrahabitatge de moltes famílies i manca de xarxa social d'algunes famílies nouvingudes. Per part de les escoles a més, s'ha fet demanda de recursos per fer acompanyament emocional a infants i les seves famílies. Hi ha una preocupació expressada per les famílies de com conciliar de cara al nou curs escolar en cas de confinament de grups escolars.
- Quant a les **dones migrants** amb menors a càrrec seu, destaquem les condicions d'infrahabitatge en les que bona part d'aquest col·lectiu ha viscut el confinament juntament amb la manca d'informació que reben sobre protocols actuals i ajuts relacionats amb la crisi sanitària, aquest fet està molt relacionat en la majoria de casos amb la manca de xarxa social d'aquestes famílies.

- Hi ha un col·lectiu específic format per més de 35 **veïns i veïnes del carrer Hortes** que des del confinament han creat un grup per donar-se suport davant de les situacions de violència viscudes en aquest mateix carrer. S'ha detectat sobretot entre les dones i noies joves por a sortir al carrer i la demanda expressa de treballar l'empoderament col·lectiu amb una mirada feminista.

Cal afegir, que en relació amb els ajuts que han sorgit per part de les Administracions per fer front a la precarietat i pobresa econòmica, s'ha detectat una **manca de capacitat digital, de dispositius electrònics i d'accés a internet** per a fer tràmits en línia a l'hora de sol·licitar ajuts econòmics o per accedir a administracions com el SEPE per tramitar aturs o Ertes.

5.1 Impacte de la crisi en Entitats, col·lectius i serveis

És evident que la crisi sanitària de la Covid-19 ha tingut un impacte també en el conjunt d'entitats, col·lectius i agents del barri. Tot i que aquest impacte és complex i multidimensional, ens hem volgut centrar en l'estat d'ànim, la situació material i les principals necessitats actuals d'entitats, serveis i col·lectius.

Estat d'ànim a les entitats, serveis i col·lectius:

Es detecten dues línies, d'una banda els nous projectes sorgits en plena crisi sanitària es caracteritzen per la motivació i alta implicació de les persones que hi participen de forma voluntària, junt amb la incertesa de quina serà la implicació si la gent torna a treballar de forma normalitzada. D'altra banda, les entitats i serveis que van haver d'adaptar els seus projectes a la nova situació sense aturar els serveis de forma telemàtica, es caracteritzen generalment per esgotament i en alguns casos frustració.

Un sentiment compartit per tothom és la incertesa i la necessitat de flexibilitat davant la situació a l'hora de programar accions o activitats, sobretot de cara a setembre.

Hi ha una sensació generalitzada de què el barri s'ha autoorganitzat molt bé i de forma autònoma respecte a l'Administració Pública. S'han cobert necessitats d'urgència des de projectes d'entitats i col·lectius abans que des de l'Administració i serveis públics.

Necessitats i demandes de les entitats, serveis i col·lectius:

- Espais petits i manca d'espais: A causa dels nous protocols i recomanacions d'ús dels espais i de ràtios de grups, s'ha fet palesa la necessitat de molts col·lectius i entitats de disposar d'espais més grans o amb una millor ventilació. La manca d'espais al barri ja havia estat expressada abans de la Covid-19, i ara s'ha evidenciat encara més. Entitats com Bona Voluntat en Acció, han hagut d'anul·lar activitats formatives per donar prioritat

al repartiment de lots d'aliments per manca d'espai per acollir les dues activitats. El casal de joves 12@16 ha hagut d'executar les activitats socioeducatives al carrer Concòrdia per no comptar amb un local adaptat als nous protocols. D'altra banda, els nous col·lectius com la Xarxa de Suport Mutu, el projecte Xibbarri i el CRA han estat utilitzant espais cedits d'altres entitats, però demanden espais fixos on poder guardar el material i desenvolupar les activitats. Altres projectes d'acompanyament emocional o suport psicoterapèutic com Alcohòlics Anònims o Psicòlegs sense Fronteres, han hagut d'aturar o reduir l'atenció per manca d'espais físics o per la dificultat de mantenir l'acompanyament de forma telemàtica, sobretot en el cas de persones grans sense material digital o en el cas de dones que viuen situacions de violència masclista a la mateixa llar i on es perd la qualitat assistencial per manca de mitjans o per pèrdua de confidencialitat. Moltes entitats i espais privats com Coworkings han posat a disposició els seus espais, sobretot per a projectes relacionats amb la recollida d'aliments, material escolar i activitats infantils.

- Continuïtat d'activitats grupals i comunitàries que han quedat aturades: Les activitats grupals que es feien des de Serveis Socials i els Centres d'Atenció Primària, han quedat aturades per la urgència de respondre a altres aspectes relacionats amb la COVID-19.
- Formació adaptada: Demanda per part dels i les voluntàries del projecte Xibbarri de rebre formació per poder desenvolupar la tasca socioeducativa amb el grup d'infants.
- Ajuts econòmics a entitats culturals per fer front a la situació econòmica.
- Ajuts econòmics a iniciatives d'ESSS i projectes de proximitat que generin ocupació de qualitat al barri.

6. Conclusions, estratègies i problematització de les noves realitats

Davant la crisi sanitària s'ha evidenciat d'una manera molt clara la importància d'enfortir la xarxa entre veïnat, entitats i serveis, per crear vincles basats en la solidaritat i el suport mutu i posant les cures en el centre de la vida. Tots i totes podem necessitar en algun moment d'aquestes xarxes, i les taques de cura s'han de posar al centre com una qüestió de supervivència bàsica i de dignificació de les nostres vides.

La Xarxa de Suport Mutu ha mostrat la gran capacitat del barri per l'autoorganització, creant xarxes de suport eficients. Hi ha hagut una gran sensibilitat veïnal davant les necessitats dels col·lectius més vulnerables i s'ha fet d'una manera coordinada amb els serveis d'atenció bàsics (serveis socials, educació i salut) per poder arribar a tothom i cobrir les necessitats que l'administració no ha cobert.

També les entitats del barri que tradicionalment han realitzat tasques socials, com Bona Voluntat en Acció, Càritas i la Coordinadora d'Entitats, han realitzat campanyes solidàries molt importants recollint aliments i materials escolars per a les famílies més desfavorides. A més, s'han reforçat des de Bona Voluntat en Acció els tallers de recerca de feina per fer front a l'augment de població a l'atur després del confinament.

Des d'alguns serveis s'ha comentat una percepció en alguns moments de duplicitat i manca de persones referents clares, però es destaca la bona feina feta en tot moment per part de les entitats i xarxes veïnals.

Des del Pla Comunitari s'han recollit les diferents visions i necessitats d'entitats i serveis del barri i **es plantegen les següents accions com a prioritàries a partir de setembre de 2020:**

1. Incorporar als nous agents sorgits de les xarxes de suport a les comissions del Pla Comunitari per generar sinergies i coordinar accions futures.

La nostra proposta és incorporar la Xarxa de Suport Mutu com un agent clau en la comissió de salut per reforçar la coordinació amb els Centres d'Atenció Primària, els projectes de gent gran de la Coordinadora i Serveis Socials.

D'altra banda, a la taula d'educació cal incorporar les persones referents del projecte "Xibarri" com a nou espai d'oci educatiu i de suport a famílies vulnerables del barri que sovint no arriben a altres espais.

Cal veure la possibilitat de crear espais de coordinació i diàleg entre les dues xarxes d'aliments del barri per fer-les més sostenibles i arribar a cobrir les necessitats estructurals i logístiques.

2. Enfortir els espais de cura, acompanyament i suport emocional davant les situacions de soledat, aïllament i dol, i d'altres aspectes relacionats amb la salut mental i les situacions viscudes durant la crisi sanitària de la Covid-19. En aquest sentit, espais com el projecte "Caminantes" o "El Racó de les Cures" prenen encara major sentit per la perspectiva de gènere que els caracteritza. També és important plantejar espais d'acompanyament emocional per infants i joves i les seves famílies.
3. Des de la comissió de Salut haurem de redefinir el projecte "Equilibradament" per orientar-lo a revalorar les feines de cura en temps de confinament i distància social, en col·laboració amb Més que Cures i altres associacions del barri que treballin des de la perspectiva de l'economia feminista. Caldrà establir sinergies amb el projecte Xibarri i la xarxa de suport mutu per generar accions conjuntes i revisar els protocols de prescripció social principalment amb el CAP les Hortes, CAP Manso i Serveis Socials.
4. Visibilització i suport a entitats i empreses d'Economia Social Solidària i Sostenible (ESSS) i comerços petits del barri que treballin amb una lògica comunitària per pal·liar els efectes de la crisi i la situació d'extrema vulnerabilitat en què es troben. La nostra proposta és crear un grup de treball que es pugui vincular si s'escau a la comissió de sociolaboral. El plantejarem com un espai d'articulació de la xarxa d'entitats d'ESSS del barri, per crear eines sostenibles com podria ser un catàleg de serveis, una borsa de recursos, etc.

5. Des de la Taula d'Educació caldrà analitzar quina és la realitat de les escoles a partir de setembre i definir conjuntament les necessitats d'infants i famílies que les escoles no poden cobrir per impulsar accions comunitàries en coordinació amb Serveis Socials, l'Agència de Salut Pública de Barcelona i la Xarxa de Suport Mutu. S'haurà de valorar si els projectes interescolars que s'havien iniciat el curs passat queden aturats o si s'adapten a la nova situació.
6. Pel que fa al col·lectiu de joves, els serveis i entitats que hi treballen, han estat treballant amb molta incertesa i han hagut d'adaptar gran part de les activitats que es feien de forma presencial a format telemàtic. Des de la Comissió Jove haurem de buscar estratègies conjuntes per incloure la participació dels joves i vincular-los a l'espai i als projectes, sabent que malgrat que utilitzen molt les xarxes socials, els hi costa molt vincular-se a serveis i entitats si no és de forma presencial.
7. Quant a la taula de cultura comunitària, caldrà veure com sumar les entitats i col·lectius que s'han coordinat per organitzar una programació cultural amb un enfocament comunitari de cara a la Festa Major del barri 2020. Malgrat que la Festa Major finalment no es va poder celebrar, el grup de col·lectius i entitats culturals que s'ha creat té molt potencial de cara a futures accions en relació amb la cultura comunitària. Paral·lelament, ens proposem participar en la Taula d'equipaments culturals de Montjuïc per tal d'apropar i obrir aquests equipaments al veïnat del barri.
8. En relació amb la inseguretat i violències als carrers, es proposa donar suport a campanyes de recuperació d'habitatges destinades per al turisme com a habitatge habitual o lloguer social. Alhora, proposar o secundar activitats i accions d'empoderament col·lectiu feminista amb el veïnat, especialment amb les dones i noies joves que pateixen por o inseguretats per moure's amb llibertat pels carrers del barri. Abordar els temes relacionats amb la inseguretat, la por i les violències viscudes als carrers amb una mirada comunitària, feminista i antiracista, rebutjant els discursos d'odi que es puguin articular en relació amb la inseguretat i violència als carrers.
9. Pel que fa a les famílies migrants, proposar incorporar la figura de mediadora intercultural per a projectes o accions determinats, amb el propòsit d'arribar a dones migrants a les quals ara mateix els projectes dels Pla no arriben.
10. Des del Pla Comunitari i les comissions vetllarem per la continuïtat d'activitats grupals i comunitàries que han quedat aturades, i per poder oferir alternatives d'espais de participació per a les persones que participen en els projectes que han quedat aturats de Serveis Socials i els Centres d'Atenció Primària.

